

Brussel, 29.4.2026
C(2026) 2947 final

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

Tijdelijk staatssteunkader in verband met de crisis in het Midden-Oosten

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

Tijdelijk staatssteunkader in verband met de crisis in het Midden-Oosten

1. DE CRISIS IN HET MIDDEN-OOSTEN VAN 2026 EN DE NOODZAAK VAN TIJDELIJKE STAATSSTEUNMAATREGELEN

1.1. Geopolitieke context

- (1) Sinds februari 2026 is de situatie in Iran en de ruimere regio geëscaleerd. De feitelijke sluiting van de Straat van Hormuz heeft al geleid tot aanzienlijke stijgingen van de wereldwijde prijzen voor olie, gas en meststoffen. Vanwege het mondiale karakter van de desbetreffende markten kan dit aanzienlijke prijseffecten met zich meebrengen, die gevolgen hebben voor verschillende sectoren van de economie van de Europese Unie in alle lidstaten. Gezien de nauwe correlatie tussen de elektriciteitsprijzen en de gasprijzen, zijn er ook gevolgen voor de elektriciteitsprijzen.
- (2) Europa is blootgesteld aan de economische gevolgen van de crisis. In zijn conclusies van 19 maart 2026¹ heeft de Europese Raad bevestigd dat de Europese Unie haar veiligheid en belangen zal blijven beschermen en daarbij met regionale en mondiale partners zal samenwerken om de gevolgen van de huidige vijandelijkheden tegen te gaan. Op dezelfde dag heeft de Europese Centrale Bank een verklaring over het monetair beleid² gepubliceerd waarin wordt bevestigd dat de crisis in het Midden-Oosten de vooruitzichten aanzienlijk onzekerder heeft gemaakt, wat heeft geleid tot opwaartse risico's voor de inflatie door hogere energieprijzen en neerwaartse risico's voor de economische groei.
- (3) De impact van de recente ontwikkelingen voor de Unie op het gebied van energiezekerheid en energieprijzen, toeleveringsketens en de veiligheid van haar burgers roept zorgen op over de stabiliteit van de interne markt.
- (4) De Unie ziet de energieprijzen stijgen, terwijl verstoringen in de handel de toeleveringsketens vertragen. Sinds 27 februari 2026 zijn de prijzen van ruwe olie en aardgas volatiel: de prijzen van ruwe olie stegen met meer dan 50 % en die van aardgas met circa 85 %, waarna ze weer enigszins daalden. Tegelijkertijd hebben aanvallen op de energie-infrastructuur, met name op de Ras Laffan-faciliteit in Qatar ('s werelds grootste terminal voor vloeibaar aardgas (Ing)), geleid tot een langdurig capaciteitsverlies voor de Ing-uitvoer van Qatar³. Over het geheel genomen zijn de energieprijzen zeer volatiel en blijven de marktvooruitzichten zeer onzeker, met aanzienlijke risico's voor verdere prijsstijgingen.
- (5) Huishoudens in de laagste inkomensdecielen worden in het bijzonder getroffen door deze prijsstijgingen: het aandeel van hun inkomen dat zij moeten uitgeven om evenveel brandstof te blijven verbruiken als vóór het conflict, is meer dan

---

¹ Bijeenkomst van de Europese Raad (19 maart 2026) – Conclusies, EUCO 1/26, [nl-20260319-european-council-conclusions.pdf](#).

² Zie de persconferentie met Christine Lagarde, president van de ECB, van 19 maart 2026: https://www.ecb.europa.eu/press/press_conference/monetary-policy-statement/2026/html/ecb.is260319~93b1cbad97.nl.html.

³ Zie bijvoorbeeld <https://www.reuters.com/business/energy/iran-attack-damage-wipes-out-17-qatars-Ing-capacity-three-five-years-qatarenergy-2026-03-19/>.

twee keer zo groot als dat van huishoudens in de hoogste decielen⁴. In dit verband merkt de Commissie op dat steun voor huishoudens over het algemeen buiten het begrip “staatssteun” valt en dat het de lidstaten daarom vrijstaat om hulp te bieden, dus ook aan de meest kwetsbare huishoudens.

1.2. De behoefte aan tijdelijke staatssteunmaatregelen

- (6) Eerdere crises hebben aangetoond dat snel optreden en gerichte flexibiliteit van cruciaal belang zijn om de geo-economische gevolgen voor de Unie te beperken. Net als bij eerdere crises acht de Commissie het noodzakelijk snel te reageren om de risico's voor de economie te beperken en tegelijkertijd het concurrentievermogen en het gelijke speelveld binnen de eengemaakte markt te beschermen.
- (7) De reactie op de ernstige verstoringen van de economie van de lidstaten door de COVID-19-pandemie⁵ en de Russische agressie tegen Oekraïne⁶ was essentieel om de gevolgen van de crises voor ondernemingen en huishoudens in de Unie op te vangen. Deze mededeling bouwt voort op de positieve resultaten van de reactie van de Commissie en de lessen die tijdens die crises zijn getrokken.
- (8) Nu zich een nieuwe crisis voltrekt, wil de Commissie de lidstaten ondersteunen bij hun inspanningen om de huidige economische onzekerheden aan te pakken voordat hun economieën ernstig worden verstoord, en zich daarbij richten op sectoren die bijzonder kwetsbaar zijn voor de gevolgen van energieprijsspieken en mogelijke verstoringen van de internationale toeleveringsketen. Het doel is dat de meest getroffen economische sectoren zo gemakkelijker kunnen reageren op de crisis, doordat de veerkracht van ondernemingen ten aanzien van de huidige crisis gericht en tijdelijk wordt ondersteund. De passende rechtsgrondslag hiervoor is artikel 107, lid 3, punt c), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), aangezien die bepaling het mogelijk maakt steun te verlenen voor de ontwikkeling van specifieke economische sectoren en deze tegelijkertijd te beschermen tegen economische neergang, zoals die welke door de huidige situatie wordt veroorzaakt. Het verlenen van steun aan specifieke sectoren die rechtstreeks worden getroffen, zal bijdragen tot de voortdurende ontwikkeling van hun economische activiteiten, in vergelijking met de waarschijnlijke contrafeitelijke situatie waarin zich aanzienlijke verstoringen voordoen.
- (9) Tegelijkertijd moet elke vorm van tijdelijke steun aan de ondernemingen die de meeste gevolgen ondervinden van de huidige crisis, ervoor zorgen dat de stimulansen om de vraag naar energie te verminderen blijven bestaan. Dergelijke steun mag met name de inspanningen voor de transitie naar het gebruik van schone energie niet in gevaar brengen. Een snellere uitrol en integratie van hernieuwbare en koolstofarme bronnen en energieopslag versterkt de veerkracht, vermindert de afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen en biedt bescherming tegen prijsstijgingen als gevolg van externe factoren. Zoals vermeld

---

⁴ Zie <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC146449>.

⁵ Zie: Mededeling van de Commissie – Tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de huidige COVID-19-uitbraak ([PB C 91I van 20.3.2020, blz. 1](#)), zoals gewijzigd.

⁶ Zie: Mededeling van de Commissie betreffende het tijdelijk crisis- en transitiekader voor staatssteunmaatregelen ter ondersteuning van de economie na de Russische agressie tegen Oekraïne ([PB C 101 van 17.3.2023, blz. 3](#)), zoals gewijzigd, en het op 28 oktober 2022 vastgestelde tijdelijke crisiskader ([PB C 426 van 9.11.2022, blz. 1](#)), dat reeds in de plaats was gekomen van het vorige tijdelijke crisiskader van 23 maart 2022 ([PB C 131 I van 24.3.2022, blz. 1](#)), zoals gewijzigd.

in de mededeling over AccelerateEU⁷ mogen kortetermijnsteunmaatregelen geen afbreuk doen aan de langetermijndoelstellingen om de binnenlandse productie van schone energie te verhogen, een koolstofvrij en veerkrachtig energiesysteem in de Unie tot stand te brengen en de Europese productiecapaciteit te versterken om nieuwe strategische afhankelijkheden te voorkomen. Bestaande staatssteuninstrumenten zoals het staatssteunkader voor de Clean Industrial Deal (Cisaf)⁸ kunnen middelen bieden om deze doelstellingen te verwezenlijken.

Landbouw

- (10) Meststoffen spelen een belangrijke rol bij de voedselzekerheid. De aankoop van meststoffen is een van de hoogste productiekosten voor landbouwers. De afhankelijkheid van de invoer van meststoffen en de marktvolatiliteit maken de landbouwers in de Unie op een zekere manier kwetsbaar.
- (11) In februari 2026 stond de meststoffenmarkt al onder druk door de toegenomen vraag na het begin van het voorjaarsseizoen op het noordelijk halfrond. De algemene prijzen van stikstofhoudende meststoffen in de Unie lagen al ongeveer 29 % boven het gemiddelde van 2024, na meerdere opeenvolgende maanden van prijsstijgingen. In maart 2026, tegen de achtergrond van de actuele ontwikkelingen in het Midden-Oosten, zijn de prijzen voor stikstofhoudende meststoffen in de Unie sterk gestegen en momenteel liggen ze ongeveer 61 % boven de gemiddelden van 2024. Die stijging houdt nauw verband met hogere energiekosten (voornamelijk gas) en onzekerheid over de voorziening, aangezien de productie van stikstofhoudende meststoffen sterk afhankelijk is van aardgas.
- (12) De Commissie heeft in de mededeling REsourceEU⁹ een actieplan inzake meststoffen aangekondigd, dat in het tweede kwartaal van 2026 zal worden gepresenteerd. De beschikbaarheid en betaalbaarheid van meststoffen zijn van essentieel belang voor de landbouw en de voedselzekerheid, terwijl het ondersteunen van de binnenlandse meststoffenindustrie in de Unie van wezenlijk belang is om nadelige strategische afhankelijkheden te voorkomen. Het actieplan inzake meststoffen zal een evenwichtige mix van structurele maatregelen voor de korte en langere termijn bevatten, waaronder aanpassingen van de regelgeving waar nodig, om zowel de Europese landbouwers als de meststoffenindustrie te ondersteunen en de decarbonisatie van de meststoffensector te versnellen.
- (13) De initiatieven in het kader van het meststoffenactieplan zullen naar verwachting gericht zijn op de volgende doelstellingen: de beschikbaarheid en betaalbaarheid van meststoffen voor landbouwers en de voedselproductie verbeteren; de strategische autonomie en veerkracht van de Unie versterken door de binnenlandse productie te bevorderen, afhankelijkheden te verminderen en de transitie naar koolstofvrije, circulaire meststoffen waarvoor minder fossiele brandstoffen nodig zijn, te versnellen; en de dialoog en de beleidsinformatie in de toeleveringsketens van meststoffen verbeteren.

---

⁷ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: AccelerateEU – Energie-unie – Betaalbare en veilige energie door versnelde actie (22.4.2026, COM/2026/370 final).

⁸ Mededeling van de Commissie – Kader voor staatssteunmaatregelen ter ondersteuning van de Clean Industrial Deal (Staatssteunkader Clean Industrial Deal) (PB C, C/2025/3602, 4.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3602/oj>).

⁹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – RESourceEU-actieplan – Versnelling van de strategie voor kritieke grondstoffen om te kunnen inspelen op een nieuwe realiteit. COM(2025) 945 final.

- (14) Naast het actieplan inzake meststoffen kan ook staatssteun nodig zijn om de gevolgen van de crisis te verzachten en de ontwikkeling van de landbouwsector niet in gevaar te brengen.
- (15) Ook de prijzen van landbouwbrandstof zijn sterk gestegen. Uit interne ramingen van de diensten van de Commissie blijkt dat de crisis waarschijnlijk vooral de primaire productie van landbouwproducten¹⁰ zal treffen, gezien de verwachte kostenstijgingen voor meststoffen en brandstof.
- (16) Om de gevolgen van de crisis in het Midden-Oosten aan te pakken, kunnen de lidstaten een beroep blijven doen op de staatssteunregels die van toepassing zijn op de landbouwsector en gebruikmaken van de bestaande mogelijkheden, hetzij door groepsvrijstelling te verlenen overeenkomstig Verordening (EU) 2022/2472 van de Commissie (de groepsvrijstellingsverordening voor de landbouw)¹¹, hetzij door steun bij de Commissie aan te melden overeenkomstig de toepasselijke richtsnoeren¹². Bovendien kunnen de lidstaten de-minimissteun verlenen overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1408/2013 van de Commissie (verordening de-minimissteun in de landbouwsector)¹³.
- (17) In het licht van de sterke stijging van de meststof- en brandstofprijzen als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten moeten de mogelijkheden voor steunverlening die de bestaande sectorale regels bieden, echter tijdelijk worden aangevuld met extra mogelijkheden die ervoor zorgen dat de lidstaten het hoofd kunnen bieden aan specifieke onverwachte, plotselinge en aanzienlijke kostenstijgingen die het risico met zich meebrengen dat de economische activiteit in de sector van de primaire productie van landbouwproducten wordt stopgezet. De sector is zeer gevoelig voor schokken in de productieprijzen vanwege de seizoensgebonden productiecycli, de beperkte aanpassingscapaciteit op korte termijn en de hoge kosten die voorafgaan aan de productie, terwijl de inkomsten pas later worden gegenereerd (bij de oogst). Moeilijkheden bij de aankoop van meststoffen of brandstof kunnen daarom opmerkelijke gevolgen hebben voor de gehele jaarlijkse productie, wat de economische activiteit van ondernemingen in die sector in gevaar brengt. Dergelijke effecten kunnen in de loop van de tijd nog groter worden, aangezien beperkingen voor de kasstroom het moeilijker maken voor producenten om de volgende productiecycli te financieren, en al helemaal om te investeren in energie-efficiëntere productiemiddelen, waardoor het hele groeitraject van de sector in feite wordt beperkt. Daarom kan de Commissie, naast de categorieën steun die reeds beschikbaar zijn voor de sector, op grond van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU staatssteunregelingen goedkeuren waarmee de lidstaten steun verlenen voor de aanpak van tijdelijke moeilijkheden waarmee ondernemingen die actief zijn in de primaire productie van landbouwproducten te

---

¹⁰ Onder “primaire productie van landbouwproducten” wordt verstaan: de productie van in bijlage I bij het Verdrag vermelde producten van de bodem en van de veehouderij, zonder verdere bewerking die de aard van deze producten wijzigt.

¹¹ Verordening (EU) 2022/2472 van de Commissie van 14 december 2022 waarbij bepaalde categorieën steun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandgebieden op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 327 van 21.12.2022, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2472/oj>).

¹² Mededeling van de Commissie – Richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandgebieden (PB C 485 van 21.12.2022, blz. 1).

¹³ Verordening (EU) nr. 1408/2013 van de Commissie van 18 december 2013 inzake de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun in de landbouwsector (PB L 352 van 24.12.2013, blz. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1408/oj>).

maken hebben door verstoringen van de economische activiteit in verband met de crisis in het Midden-Oosten. In deze mededeling wordt uiteengezet hoe de Commissie dergelijke steunregelingen zal beoordelen om ervoor te zorgen dat ze bijdragen tot de economische ontwikkeling van de landbouwsector, ondanks de economische schok die wordt veroorzaakt door de pieken in de energie- en meststoffenprijzen als gevolg van de crisis.

Visserij en aquacultuur

- (18) De prijzen voor scheepsbrandstof waren de afgelopen weken volatiel en schommelden rond de 1,0-1,3 EUR per liter in de vissershavens van de Unie, wat neerkomt op een sterke stijging van meer dan 0,4 EUR per liter sinds het begin van de crisis in het Midden-Oosten.
- (19) Dat niveau is al hoger dan de totale break-even-brandstofprijs op lange termijn van de vissersvloot van de Unie. Als dat hoge niveau van brandstofprijzen blijft aanhouden en als de kosten niet via hogere aanlandingsprijzen in de toeleveringsketen worden doorberekend, zou de winstgevendheid van de visserijsector in de Unie in 2026 aanzienlijk afnemen. Dat brandstofprijsniveau heeft een aanzienlijke impact op de ontwikkeling van alle vlootcategorieën, en naar verwachting zal een groot deel van de vloot van de Unie zijn activiteiten stilleggen als de brandstofprijzen op dit niveau blijven of verder stijgen.
- (20) Om de gevolgen van de crisis in het Midden-Oosten aan te pakken, kunnen de lidstaten een beroep blijven doen op de staatssteunregels die van toepassing zijn op de visserij- en aquacultuursector en gebruikmaken van de bestaande mogelijkheden, hetzij door groepsvrijstelling te verlenen overeenkomstig Verordening (EU) 2022/2473 van de Commissie (de groepsvrijstellingsverordening voor de visserij)¹⁴, hetzij door steun bij de Commissie aan te melden overeenkomstig de toepasselijke richtsnoeren¹⁵. Bovendien kunnen de lidstaten de-minimissteun verlenen overeenkomstig Verordening (EU) nr. 717/2014 van de Commissie (verordening de-minimissteun in de visserij)¹⁶.
- (21) In het licht van de sterke stijging van de prijs van scheepsbrandstoffen als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten moeten de mogelijkheden voor steunverlening die de bestaande sectorale regels bieden, echter tijdelijk worden aangevuld met extra mogelijkheden om ondernemingen die actief zijn in de primaire productie van visserij- en aquacultuurproducten¹⁷ te ondersteunen bij het aanpakken van de specifieke onverwachte, plotselinge en aanzienlijke kostenstijgingen die ertoe

---

¹⁴ Verordening (EU) 2022/2473 van de Commissie van 14 december 2022 waarbij bepaalde categorieën steun voor ondernemingen die actief zijn in de productie, de verwerking en de afzet van visserij- en aquacultuurproducten, op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 327 van 21.12.2022, blz. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2473/oj>).

¹⁵ Mededeling van de Commissie – Richtsnoeren voor staatssteun in de visserij- en aquacultuursector (PB C 107 van 23.3.2023, blz. 1).

¹⁶ Verordening (EU) nr. 717/2014 van de Commissie van 27 juni 2014 inzake de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun in de visserij- en aquacultuursector (PB L 190 van 28.6.2014, blz. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2391/oj>).

¹⁷ Onder “primaire productie van visserij- en aquacultuurproducten” wordt verstaan: alle handelingen in verband met de visserij, de kweek of de teelt van aquatische organismen, alsmede activiteiten op het landbouwbedrijf of aan boord die nodig zijn om een dier of plant klaar te maken voor de eerste verkoop, met inbegrip van snijden, fileren of invriezen, en de eerste verkoop aan wederverkopers of verwerkers.

zouden kunnen leiden dat de economische activiteit in de hele sector wordt stopgezet. Om een duurzaam beheer van de visbestanden en de instandhouding van de mariene ecosystemen te waarborgen, moeten de vissersvloeden van de Unie de quota en andere beperkingen of verboden voor visserijactiviteiten in bepaalde gebieden of perioden in acht nemen. Dit maakt de sector bijzonder kwetsbaar voor schokken in de productieprijzen. Moeilijkheden bij de aankoop van brandstof kunnen ertoe leiden dat de vaartuigen in de relevante visperioden worden stilgelegd, waardoor de winstgevendheid van de activiteit voor het hele jaar in het gedrang komt. Vissers kunnen zich genooddaakt zien hun activiteit terug te schroeven en investeringen in energie-efficiëntie uit te stellen of stop te zetten, waardoor de hele sector in de toekomst zou krimpen. De aquacultuur wordt op dezelfde manier beïnvloed door de sterke stijging van de brandstofprijzen. Veel takken van de aquacultuur op zee in de Unie zijn afhankelijk van scheepsbrandstof omdat ze hulp-/dienstboten gebruiken, waar een aanzienlijk deel van de totale uitgaven naartoe gaat (tot 20 % en in sommige gevallen tot wel 30 %). Het brandstofverbruik in verband met takken van de aquacultuur op zee, drijvende kooien en kooien vlak bij de kust, mosselproductie en intensieve zoetwatersystemen is in wezen vergelijkbaar met dat van middelgrote vissersvaartuigen vanwege het intensieve gebruik van hydraulische kranen bij dagelijkse activiteiten zoals onderhoud, opslag, voederen en oogsten. Daarom kan de Commissie, naast de categorieën steun die reeds beschikbaar zijn voor de sector, op grond van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU staatssteunregelingen goedkeuren waarmee de lidstaten steun kunnen verlenen die nodig is voor de aanpak van tijdelijke moeilijkheden waarmee ondernemingen die actief zijn in de primaire productie van visserij- en aquacultuurproducten te maken hebben vanwege marktverstoringen in verband met de crisis in het Midden-Oosten. In deze mededeling wordt uiteengezet hoe de Commissie dergelijke steunregelingen zal beoordelen om ervoor te zorgen dat ze bijdragen tot de economische ontwikkeling van de visserij- en aquacultuursector, ondanks de economische schok die in deze specifieke sectoren wordt veroorzaakt door de energieprijsspieken als gevolg van de crisis.

Vervoer over land

- (22) De dieselprijzen in de Unie stegen in maart 2026 met ongeveer 21 % ten opzichte van dezelfde maand in 2025. Als de brandstofprijzen gedurende langere tijd zo hoog blijven en de kosten niet worden doorberekend in de toeleveringsketen, zou de winstgevendheid van ondernemers op het gebied van vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren aanzienlijk afnemen.
- (23) De huidige crisis maakt duidelijk dat de modal shift naar duurzamere vervoerswijzen moet worden versneld. Die modal shift kan door de lidstaten worden ondersteund in het kader van de onlangs vastgestelde Verordening (EU) 2026/562 van de Commissie (de groepsvrijstellingsverordening vervoer (GVVV))¹⁸ en de richtsnoeren inzake vervoer over land en multimodaal vervoer (vervoerrichtsnoeren)¹⁹. Overeenkomstig de GVVV kunnen de lidstaten

---

¹⁸ Verordening (EU) 2026/562 van de Commissie van 16 maart 2026 waarbij bepaalde categorieën steun in de sectoren spoorvervoer, binnenvaart en multimodaal vervoer op grond van de artikelen 93, 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L, 2026/562, 30.3.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2026/562/oj>).

¹⁹ Mededeling van de Commissie – Richtsnoeren betreffende staatssteun voor vervoer over land en multimodaal vervoer (PB C, C/2026/1656, 30.3.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/1656/oj>).

rechtstreeks steun verlenen aan spoorweg- en binnenvaartexploitanten zonder voorafgaande aanmelding bij de Commissie ter dekking van maximaal 60 % van de externe kosten die worden vermeden in vergelijking met het wegvervoer, berekend overeenkomstig het handboek van de Commissie over de externe kosten van vervoer²⁰. De vervoerrichnoeren breiden die mogelijkheid verder uit en staan steun toe tot 90 % van de vermeden externe kosten in vergelijking met het wegvervoer.

- (24) Hoewel het spoorvervoer minder gevoelig is voor olie- en gasprijsschokken vanwege de energie-efficiëntie en hoge mate van elektrificatie ervan (80 % van het spoorverkeer in de Unie maakt gebruik van geëlektrificeerde lijnen), kunnen de huidige energieprijsspieken ook gevolgen hebben voor spoorwegexploitanten²¹, met name in het segment goederenvervoer per spoor, dat niet in alle lidstaten even geëlektrificeerd is.
- (25) Binnenvaartdiensten zijn van essentieel belang om het wegennet te ontlasten, de vervoersemisssies te verlagen en de modal shift waar te maken. De plotselinge stijging van de brandstofprijzen als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten heeft geleid tot uitzonderlijke, plotselinge en onverwachte lasten voor binnenvaartexploitanten, waarvan de meeste kleine en middelgrote ondernemingen zijn²².
- (26) De marge van wegvervoerexploitanten bedraagt vaak ongeveer 2-3 % en de stijging van de brandstofprijs zou in sommige lidstaten naar schatting kunnen leiden tot een stijging van de operationele kosten met meer dan 7 %, aangezien brandstof goed is voor ongeveer 30 % van de exploitatiekosten van goederenvervoerders en 20 % van de exploitatiekosten van personenvervoer over de weg.
- (27) Een dergelijk niveau van brandstofprijzen zou een aantal exploitanten verliesgevend kunnen maken, wat zou kunnen leiden tot verstoringen in de toeleveringsketens en de connectiviteit in de hele Unie.
- (28) Om de negatieve gevolgen van de crisis in het Midden-Oosten te beperken, kunnen de lidstaten gebruik blijven maken van de staatssteunregels voor diensten van algemeen economisch belang (DAEB), zoals vastgesteld in Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad²³ wat betreft het personenvervoer per spoor en over de weg, en in de vervoerrichnoeren wat betreft DAEB in het goederenvervoer per spoor, zodat ze essentiële diensten

---

²⁰ Europese Commissie, directoraat-generaal Mobiliteit en Vervoer, Essen, H., Fiorello, D., El Beyrouly, K. et al., Handbook on the external costs of transport (Handboek externe kosten van vervoer) — Uitgave 2019 — 1.1, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/51388>.

²¹ Sommige lidstaten blijven uitzonderingen en zijn voor het spoorwegvervoer sterk afhankelijk van olie, zoals Ierland (voor 100 % afhankelijk van olie), Estland (92,7 %) en Litouwen (91,2 %). Veel andere lidstaten, waaronder Italië (voor 3 % afhankelijk van olie), Zweden (7,1 %) en Luxemburg (15,2 %), worden echter veel minder blootgesteld aan de volatiliteit van de prijzen van fossiele brandstoffen.

²² Resolutie van het Europees Parlement van 14 september 2021 naar een toekomstbestendige binnenvaart in Europa (2021/2015(INI)), PB C 117 van 11.3.2022, blz. 7: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52021IP0367&qid=1764149188191>. In 2017 had 82 % van de binnenvaartondernemingen in Duitsland hooguit negen werknemers.

²³ Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 1).

veilig kunnen stellen, met name op commercieel minder levensvatbare routes. Die openbare diensten kunnen, wat wegvervoer betreft, diensten omvatten die gericht zijn op het voorzien in basisbehoeften op het gebied van connectiviteit, zowel lokaal als regionaal, en op het waarborgen van de voorzieningszekerheid van essentiële producten (bv. voedsel, geneesmiddelen, medische apparatuur). Bovendien kunnen de lidstaten de-minimissteun verlenen overeenkomstig Verordening (EU) 2023/2831 van de Commissie (algemene de-minimisverordening)²⁴.

- (29) In het licht van de sterke stijging van de brandstofprijzen als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten moeten de mogelijkheden voor steunverlening die de bestaande sectorale regels bieden, echter tijdelijk worden aangevuld met extra mogelijkheden, zodat de lidstaten het hoofd kunnen bieden aan de specifieke onverwachte, plotselinge en aanzienlijke kostenstijgingen die ertoe zouden kunnen leiden dat de economische activiteit in de hele sector van het vervoer over land wordt stopgezet, en zodat zij de connectiviteit voor burgers van de Europese Unie en bedrijven kunnen beschermen en herstellen en de integriteit en goede werking van toeleveringsketens in stand kunnen houden. De pieken in de brandstofprijzen hebben een negatief effect op het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren en maken de onderliggende kwetsbaarheden ervan, namelijk afhankelijkheid van diesel en kleine marges, maar al te duidelijk. De sterke en aanhoudende stijging van de brandstofkosten veroorzaakt niet alleen financiële moeilijkheden op korte termijn, maar kan ook leiden tot blijvende capaciteitsverminderingen, marktuittredingen en consolidatie, die de concurrentie en de veerkracht verzwakken. Tegelijkertijd wordt de winstgevendheid verder uitgehold door de beperkte doorberekening van de kosten en de verminderde vraag, waardoor het risico ontstaat dat de omvang en de dynamiek van de sector afneemt en de nodige investeringen in energie-efficiëntie niet worden gedaan. Daarom kan de Commissie, naast de categorieën steun die reeds beschikbaar zijn voor de sectoren bedoeld in artikel 93 VWEU, op grond van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU staatssteunregelingen goedkeuren waarmee de lidstaten tijdelijke steun kunnen verlenen aan ondernemingen die actief zijn in de sectoren spoorvervoer, wegvervoer of binnenvaartvervoer in het licht van de marktverstoringen als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten. In deze mededeling wordt uiteengezet hoe de Commissie dergelijke steunregelingen zal beoordelen om ervoor te zorgen dat ze bijdragen tot de economische ontwikkeling van deze sectoren, ondanks de economische schok die wordt veroorzaakt door de energieprijspieken als gevolg van de crisis, zonder dat de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.

Zeevervoer

- (30) Zeevervoerdiensten zijn van essentieel belang voor de territoriale continuïteit van bepaalde lidstaten, met name om de levering van goederen en de mobiliteit van burgers te waarborgen. De korte vaart binnen de EU²⁵ is voornamelijk cruciaal voor het verminderen van verkeersopstoppingen op de weg, het verlagen van de

---

²⁴ Verordening (EU) 2023/2831 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PB L, 2023/2831, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>).

²⁵ Onder “korte vaart binnen de EU” wordt verstaan: het vervoer over zee van vracht en passagiers tussen havens in de territoriale wateren van een of meerdere lidstaten, met inbegrip van diensten naar ultraperifere gebieden.

vervoersemissies en het waarborgen van doeltreffende en veerkrachtige verbindingen binnen de lidstaten en tussen regio's van de Europese Unie.

- (31) De plotselinge stijging van de brandstofprijzen als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten heeft geleid tot uitzonderlijke, plotselinge en onverwachte lasten voor de activiteiten in deze sector, die de continuïteit en de economische levensvatbaarheid van deze essentiële maritieme connectiviteitsdiensten in gevaar brengen.
- (32) De gevolgen van de crisis zijn bijzonder acuut op routes die essentieel zijn voor territoriale cohesie en toegankelijkheid, met name routes die continentale en niet-continentale gebieden met elkaar verbinden, alsook diensten tussen eilanden die uitdrukkelijk zijn aangemerkt als strategische verbindingen of verbindingen van algemeen belang. Verstoringen op die routes zouden een risico op verminderde connectiviteit met zich meebrengen, ook voor passagiers, essentiële roll-on/roll-off-vracht en eilandeconomieën.
- (33) Om de negatieve gevolgen van de crisis in het Midden-Oosten te verzachten, kunnen de lidstaten de staatssteunregels die van toepassing zijn op de maritieme sector blijven benutten, gebruikmaken van de bestaande mogelijkheden waarin Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie (de algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV))²⁶ voorziet, of steun bij de Commissie aanmelden overeenkomstig de toepasselijke richtsnoeren²⁷. Bovendien kunnen de lidstaten de-minimissteun verlenen overeenkomstig de algemene de-minimisverordening en in voorkomend geval gebruikmaken van de beschikbare instrumenten met betrekking tot DAEB.
- (34) In het licht van de sterke stijging van de brandstofprijzen als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten moeten de mogelijkheden voor steunverlening die de bestaande sectorale regels bieden, echter tijdelijk worden aangevuld met extra mogelijkheden, zodat de lidstaten het hoofd kunnen bieden aan de specifieke onverwachte, plotselinge en aanzienlijke kostenstijgingen die het risico met zich meebrengen dat de economische activiteit van ondernemingen die actief zijn in de korte vaart binnen de EU wordt stopgezet, en zodat zij de connectiviteit voor burgers van de Europese Unie en bedrijven kunnen beschermen en herstellen en de integriteit en goede werking van toeleveringsketens in stand kunnen houden. De pieken in de brandstofprijzen hebben een nadelig structureel effect op de zeevervoersector. De aanhoudende stijging van de brandstofprijzen heeft aanzienlijke gevolgen voor de economische berekeningen van de marktdeelnemers in de sector. Dit zet met name kleinere kortevaartexploitanten onder druk, wat het risico met zich meebrengt dat zij de markt verlaten en de concentratie verder toeneemt. Tegelijkertijd kunnen hogere vervoerskosten leiden tot een verschuiving in de vraag en een verminderd gebruik van bepaalde routes, met nadelige gevolgen voor andere marktdeelnemers die afhankelijk zijn van dergelijke verbindingen. Over het algemeen kan de crisis leiden tot structurele veranderingen die de kosten verhogen, belemmeringen voor de toegang tot de markt opwerpen en uiteindelijk de concurrentie en veerkracht in delen van de sector verminderen. Daarom kan de Commissie, naast de categorieën steun die reeds beschikbaar zijn voor de sector, op grond van artikel 107, lid 3, punt c),

---

²⁶ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>).

²⁷ Mededeling van de Commissie – Communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer (PB C 13 van 17.1.2004, blz. 3).

VWEU staatssteunregelingen goedkeuren waarmee de lidstaten tijdelijke steun kunnen verlenen voor de aanpak van tijdelijke moeilijkheden als gevolg van marktverstoringen in verband met de crisis in het Midden-Oosten voor ondernemingen die kortevaartdiensten binnen de EU verrichten. In deze mededeling wordt uiteengezet hoe de Commissie dergelijke steunregelingen zal beoordelen om ervoor te zorgen dat ze bijdragen tot de economische ontwikkeling van de kortevaartdiensten binnen de EU, ondanks de economische schok die in deze specifieke sector wordt veroorzaakt door de energieprijsspieken.

Luchtvaart

- (35) Brandstofkosten maken een groot deel van de exploitatiekosten van luchtvaartmaatschappijen uit. Sinds het begin van de crisis in het Midden-Oosten eind februari 2026 zijn de prijzen van vliegtuigbrandstof, een geraffineerd product op basis van ruwe olie, gestegen.
- (36) Veel luchtvaartmaatschappijen in de Europese Unie passen “fuel hedging”-strategieën toe om minder gevoelig te zijn voor prijsschommelingen op de korte termijn. Dergelijke mechanismen kunnen echter alleen tijdelijke bescherming bieden. Aangezien hedgingcontracten per definitie een beperkte duur en omvang hebben, en deze contracten aflopen, kunnen luchtvaartmaatschappijen geleidelijk te maken krijgen met de geldende marktprijzen. Daardoor zullen aanhoudende stijgingen van de prijzen van vliegtuigbrandstof waarschijnlijk leiden tot hogere exploitatiekosten, ondanks deze bestaande afdekkingsregelingen.
- (37) De Commissie is van mening dat, wanneer luchtvaartroutes die van vitaal belang zijn voor de connectiviteit in gevaar dreigen te komen door de uitzonderlijke effecten, de lidstaten openbare nooddiensten kunnen opzetten om dergelijke routes in stand te houden, in overeenstemming met de voorwaarden van Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad²⁸. De lidstaten mogen, zonder dat dit vooraf bij de Commissie hoeft te worden gemeld, luchtvaartmaatschappijen compensatie toekennen voor het verrichten van luchtvervoersdiensten op luchtverbindingen waarvoor het gemiddelde jaarlijkse verkeer gedurende de twee boekjaren voorafgaand aan het jaar waarin de openbare dienst is toegewezen, niet meer dan 300 000 passagiers betrof, mits aan de voorwaarden van Besluit (EU) 2025/2630 van de Commissie²⁹ is voldaan.
- (38) De lidstaten kunnen ook sociale steun verlenen om de stijging van de ticketprijzen op te vangen voor personen die voor hun connectiviteit afhankelijk zijn van vliegroutes. Sociale steun voor het vervoer van inwoners van afgelegen gebieden hoeft niet bij de Commissie te worden aangemeld als deze voldoet aan de voorwaarden van artikel 51 AGVV. De steun wordt toegekend zonder onderscheid te maken ten aanzien van luchtvaartmaatschappijen of de soorten diensten die worden verleend. De steunintensiteit mag oplopen tot 100 % van het tarief van een retourticket naar of van het afgelegen gebied, inclusief alle belastingen en heffingen die de vervoersmaatschappij de consument berekent.

---

²⁸ Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap (PB L 293 van 31.10.2008, blz. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj>).

²⁹ Besluit (EU) 2025/2630 van de Commissie van 16 december 2025 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen (PB L, 2025/2630, 19.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/2630/oj>).

- (39) Gezien deze mogelijkheden is de Commissie van oordeel dat, met de huidige stand van zaken, de bestaande regels in de luchtvaartsector toereikend zijn om de situatie aan te pakken.

Gevolgen voor de energieprijzen

- (40) De Commissie merkt op dat de energieprijzen rechtstreeks worden beïnvloed door de feitelijke sluiting van de Straat van Hormuz door Iran. De Europese economie is nog steeds kwetsbaar vanwege haar afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen.
- (41) De energietransitie blijft de meest doeltreffende strategie om de strategische autonomie van Europa tot een realiteit te maken, de veerkracht te versterken, de energieprijzen structureel te verlagen en ruimschoots voldoende, schone energie van eigen bodem te leveren die nodig is om de economie van de toekomst van energie te voorzien. De recente pieken in de energieprijzen vragen echter om gerichte oplossingen voor het waarborgen van betaalbare en beschikbare energie, rekening houdend met technologische neutraliteit en de specifieke situaties van de lidstaten.
- (42) Wat de elektriciteitsprijzen betreft, bestaan er al relevante steunopties in het Cisaf. De aanzienlijke prijsstijgingen overschrijden echter de prijsniveaus die werden waargenomen toen het Cisaf werd vastgesteld, hetgeen verdere aanpassingen van de kalibratie rechtvaardigt. Daarom acht de Commissie het noodzakelijk om verdere flexibiliteit toe te staan vanwege de aanzienlijke prijsspieken voor de groothandel in elektriciteit. Gezien de huidige situatie en het tijdelijke karakter van de aanpassingen is het gerechtvaardigd hogere steunniveaus toe te staan en tegelijkertijd de administratieve lasten zo beperkt mogelijk te houden.
- (43) Voorts herinnert de Commissie eraan dat een sector of subsector die niet is opgenomen in de in punt (116) van het Cisaf bedoelde lijst, maar wel aan de subsidiabiliteitscriteria van dat punt voldoet, in aanmerking kan komen volgens de procedure van punt (117) van het Cisaf.
- (44) De lidstaten kunnen tijdelijke verlagingen van de brandstofaccijnzen overwegen in overeenstemming met Richtlijn 2003/96/EG van de Raad (de energiebelastingrichtlijn (EBR))³⁰. De Commissie herinnert eraan dat steunregelingen in de vorm van belastingverlagingen op grond van de EBR in beginsel zijn vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting, overeenkomstig artikel 44 AGVV. Artikel 19 van de EBR voorziet verder in de mogelijkheid om uit specifieke beleidsoverwegingen accijnstarieven vast te stellen die onder de in de EBR bepaalde minimumtarieven liggen.
- (45) De lidstaten kunnen ook overgangsmaatregelen overwegen om het effect van de hoge gasprijzen op de opwekking van elektriciteit te beperken. Wanneer de lidstaten overwegen de brandstofkosten van gasgestookte elektriciteitsopwekking te subsidiëren, moet dit per geval worden beoordeeld. Dergelijke steun zal onder meer worden beoordeeld met betrekking tot het geringe belang van de gevolgen ervan op de daadwerkelijke exploitatiekosten en risico's van de generatoren en de doeltreffendheid ervan wat betreft het bewerkstelligen van een algemene daling van de elektriciteitsprijzen voor alle consumenten. In dergelijke omstandigheden, en onverminderd de aangevoerde rechtsgrondslag, zal de Commissie met name nagaan of de steunmaatregelen aan de volgende voorwaarden voldoen:

---

³⁰ Richtlijn 2003/96/EG van de Raad van 27 oktober 2003 tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit (PB L 283 van 31.10.2003, blz. 51).

- a. ze zijn duidelijk omschreven en tijdelijk;
- b. ze zijn bedoeld om verstoringen van de interne markt te voorkomen en zorgen er daarom voor dat er geen gevolgen zijn voor de merit order en er geen beperkingen zijn voor grensoverschrijdende handel of elektriciteitsstromen;
- c. ze houden investeringssignalen op lange termijn voor schone energie in stand;
- d. ze compenseren alleen bepaalde stijgingen van de gaskosten en dekken de nalevingskosten van het EU-emissiehandelssysteem (ETS)³¹ niet, noch worden de ETS-prijzen gebruikt als maatstaf om de compensatie te bepalen, waardoor de verplichtingen en stimulansen van het ETS blijven bestaan;
- e. de gassubsidie of het prijsplafond convergeert geleidelijk naar marktprijzen om een cliff-edge-effect aan het einde van de maatregel te voorkomen;
- f. ze omvatten waarborgen om ervoor te zorgen dat de voordelen volledig terecht komen bij de eindverbruikers en voorkomen tegelijkertijd dat de wholesaleprijzen op ongeoorloofde wijze worden gereguleerd;
- g. indien de lidstaten besluiten de kosten van de maatregel (of een deel ervan) aan de consumenten in rekening te brengen, mogen alleen consumenten die van de maatregel profiteren, aan de financiering ervan bijdragen.

1.3. Beoordeling van tijdelijke, gerichte steun aan ondernemingen die door de crisis worden getroffen

(46) In deze mededeling worden de criteria vastgesteld die de Commissie zal gebruiken voor het beoordelen van de buitengewone steun in verband met de crisis in het Midden-Oosten op grond van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU. Op basis van dit artikel kan de Commissie steun als verenigbaar met de interne markt beschouwen wanneer deze is bedoeld om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken (positieve voorwaarde), mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad (negatieve voorwaarde).

Positieve voorwaarde

- (47) Steun die op grond van afdeling 2 van deze mededeling wordt toegekend, vergemakkelijkt de ontwikkeling van economische activiteiten binnen de betrokken sectoren door ondernemingen die te maken hebben met acute prijsspieken voor de belangrijkste kostenfactoren, sterker te maken en de continuïteit van hun bedrijfsactiviteiten te handhaven, en hen tegelijkertijd in staat te stellen hun activiteiten aan de nieuwe marktsituatie aan te passen, terwijl ze hun inspanningen voor de overstap naar het gebruik van schone energie blijven voortzetten.
- (48) Staatssteun op grond van deze mededeling is alleen toegestaan indien deze een stimulerend effect heeft, dat wil zeggen dat de steun de begunstigde onderneming ertoe aanzet haar gedrag te veranderen, door haar in staat te stellen haar

---

³¹ Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).

bedrijfsactiviteiten voort te zetten, wat ze zonder de steun niet, dan wel in beperktere mate of op een andere wijze zou hebben gedaan. Aangezien steun in het kader van deze mededeling is bedoeld als tijdelijke steun voor ondernemingen in de meest getroffen sectoren die dus in het bijzonder de gevolgen van de prijsspieken ondervinden, is de Commissie van mening dat dergelijke steun een stimulerend effect heeft, aangezien kan worden verondersteld dat de ondersteunde economische activiteit zonder steun onmiddellijk of binnen een redelijke termijn zou afnemen (wat betreft productie, capaciteit, kwaliteit, verscheidenheid enz.).

- (49) Staatssteunmaatregelen die, op zich, door de daaraan gekoppelde voorwaarden of door hun financieringsmethode leiden tot een daarmee onlosmakelijk verbonden schending van het Unierecht, met inbegrip van de internationale verplichtingen van de Unie, kunnen niet met de interne markt verenigbaar worden verklaard.

Negatieve voorwaarde

- (50) Wat betreft de tweede (negatieve) voorwaarde van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU, om ervoor te zorgen dat de steun de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, niet zodanig beïnvloedt dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad, beoordeelt de Commissie de noodzaak, de geschiktheid en de evenredigheid van de steun, gaat zij na of overmatige negatieve effecten op de mededinging en het handelsverkeer worden vermeden en of aan de voorwaarden inzake toezicht en verslaglegging van afdeling 4 van deze mededeling is voldaan.
- (51) Alle steun moet noodzakelijk zijn, wat betekent dat deze gericht moet zijn op een situatie waarin de steun kan zorgen voor een wezenlijke verbetering die de markt op zichzelf niet tot stand kan brengen. De buitengewone maatregelen die op grond van deze mededeling worden toegekend, maken een ordelijke aanpassing aan de crisis gemakkelijker door liquiditeitssteun voor de betrokken ondernemingen te waarborgen. Dit draagt op zijn beurt bij tot het behoud van de continuïteit van de economische activiteit en het voorkomen van verstoringen van de leveringsvoorwaarden, die anders negatieve gevolgen zouden kunnen hebben voor downstreammarkten, onder meer door een verhoogde prijsdruk voor afnemers.
- (52) De maatregelen zijn nodig en gericht op het aanpakken van een situatie waarin ze kunnen zorgen voor een wezenlijke verbetering die de markt zelf niet tot stand kan brengen. Als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten kunnen ondernemingen die sterk afhankelijk zijn van de getroffen productiebronnen immers directe of indirecte economische verliezen lijden wanneer ze de bijbehorende hoge prijzen betalen voor de desbetreffende bronnen, terwijl ze de kosten niet tegelijkertijd aan de klant kunnen doorberekenen. Dit kan leiden tot liquiditeitsbeperkingen en overheidsmaatregelen rechtvaardigen. De steun is er daarom op gericht dergelijke liquiditeitsproblemen, die de ontwikkeling van de betrokken economische activiteiten beïnvloeden, enigszins te verhelpen in verband met de crisis.
- (53) Steun wordt als passend beschouwd indien deze een geschikt beleidsinstrument is om de ontwikkeling van de desbetreffende economische activiteit te vergemakkelijken ten tijde van crisis. De maatregelen in de vormen die in deze mededeling omschreven worden, zijn een geschikt beleidsinstrument voor ondernemingen die steun nodig hebben, omdat hiermee tijdige steun kan worden verleend, waardoor ondernemingen de energieprijsspiek kunnen doorstaan zonder de leveringsvoorwaarden te verstoren.

- (54) Steun wordt als evenredig beschouwd indien het steunbedrag per begunstigde beperkt blijft tot het minimum dat noodzakelijk is om de gesteunde activiteit uit te voeren. De op grond van deze mededeling toegekende maatregelen zijn evenredig en beperkt in de tijd en omvatten wat minimaal nodig is voor het bereiken van de doelstelling om de negatieve gevolgen van de crisis in het Midden-Oosten te verzachten en de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten van de betrokken ondernemingen te waarborgen. De Commissie is van mening dat steun die beperkt is op basis van de in de mededeling uiteengezette criteria, evenredig is, aangezien deze de kostenstijgingen niet overcompenseert. Wanneer de lidstaten steun verlenen op basis van een vereenvoudigde aanpak, zorgen de elementen van deze mededeling, waaronder de mogelijkheid om relevante alternatieve maatstaven vast te stellen, ervoor dat de steun evenredig blijft en de betrokken activiteit weerspiegelt, terwijl de administratieve lasten worden beperkt. De maatregelen waarvan de Commissie overeenkomstig deze mededeling in kennis wordt gesteld, zijn bedoeld om tegemoet te komen aan de werkelijke behoeften in verband met de crisis in het Midden-Oosten en zijn beperkt tot de sectoren die het sterkst zijn blootgesteld aan de crisis.
- (55) Indien de lidstaten besluiten steun te verlenen in de vorm van garanties of leningen die via kredietinstellingen en andere financiële instellingen als financiële intermediairs worden verstrekt, zullen met het oog op een zo rechtstreeks mogelijke doorgifte van de verleende steun³² aan de eindbegunstigden de volgende voorwaarden in acht worden genomen:
- a. Indien garanties worden verstrekt aan kredietinstellingen of andere financiële instellingen als financiële intermediairs, moeten die financiële intermediairs de voordelen van de overheidsgaranties zoveel mogelijk doorgeven aan de eindbegunstigden. De financiële intermediair moet kunnen aantonen dat hij een mechanisme hanteert dat ervoor zorgt dat de voordelen zoveel mogelijk aan de eindbegunstigden worden doorgegeven in de vorm van hogere volumes aan financiering, een hoger risicoprofiel van de portefeuille, lagere eisen inzake zekerheden, lagere garantiepremies of lagere rentepercentages dan zonder dergelijke overheidsgaranties het geval was geweest;
  - b. indien leningen worden verstrekt aan kredietinstellingen of andere financiële instellingen als financiële intermediairs, moeten die financiële intermediairs de voordelen van de gesubsidieerde rentepercentages zoveel mogelijk doorgeven aan de eindbegunstigden. De financiële intermediair

---

³² Steun die de lidstaten op grond van deze mededeling via kredietinstellingen als financiële intermediairs aan ondernemingen toekennen, moet die ondernemingen rechtstreeks ten goede komen. Het is wel mogelijk dat de steun een indirect voordeel oplevert voor de financiële intermediairs. Niettemin mogen die indirecte voordelen, volgens de garantiemechanismen van punt (55), a) en b), niet dienen om de levensvatbaarheid, liquiditeit of solvabiliteit van de kredietinstellingen te vrijwaren of te herstellen. Bijgevolg zou dergelijke steun niet worden aangemerkt als buitengewone openbare financiële steun in de zin van Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 190, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>) of Verordening (EU) nr. 806/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2014 tot vaststelling van eenvormige regels en een eenvormige procedure voor de afwikkeling van kredietinstellingen en bepaalde beleggingsondernemingen in het kader van een gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme en een gemeenschappelijk afwikkelingsfonds (PB L 225 van 30.7.2014, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/806/oj>), en niet worden getoetst aan de staatssteunregels die op de banksector van toepassing zijn.

moet kunnen aantonen dat hij een mechanisme hanteert dat ervoor zorgt dat de voordelen maximaal aan de eindbegunstigden worden doorgegeven zonder de toekenning van gesubsidieerde leningen op grond van deze mededeling afhankelijk te stellen van de herfinanciering van bestaande leningen.

- (56) Wanneer de Commissie in het kader van deze mededeling steun beoordeelt voor een begunstigde ten aanzien waarvan een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder Commissiebesluit waarbij de steun onrechtmatig en met de interne markt onverenigbaar is verklaard, vormt het niet terugbetalen de onrechtmatige steun een fundamenteel element waarmee rekening moet worden gehouden bij het onderzoeken van de verenigbaarheid van nieuwe steunmaatregelen³³. De Commissie kan daarom steunregelingen die niet uitdrukkelijk voorzien in uitsluiting van betaling van individuele steun aan ondernemingen ten aanzien waarvan er een bevel tot terugvordering uitstaat als gevolg van een eerder besluit van de Commissie waarbij door dezelfde lidstaat toegekende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard, niet aanmerken als verenigbaar.
- (57) Om negatieve effecten te verminderen door ervoor te zorgen dat concurrenten toegang hebben tot relevante informatie over de ondersteunde activiteiten, moeten de lidstaten zorgen voor monitoring en rapportage overeenkomstig afdeling 4.
- (58) Als laatste stap in de toepassing van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU moet de Commissie de negatieve effecten van de steunmaatregel op de mededinging en de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, afwegen tegen de positieve effecten van de voorgenomen steun op de ondersteunde economische activiteiten. De maatregelen die binnen het toepassingsgebied van deze mededeling vallen, zijn bedoeld voor het aanpakken van een zeer uitzonderlijke situatie die het gevolg is van een internationale crisis. De maatregelen zullen positieve effecten hebben voor de ondersteunde begunstigden en hun economische activiteiten, vergeleken met wat zonder de steun zou zijn gebeurd. De maatregelen zijn met name nodig om ervoor te zorgen dat begunstigden hun energiekosten kunnen dragen en zo de huidige periode van prijsspieken kunnen doorkomen, zonder de markten waarop zij actief zijn te verstoren, zodat deze zich blijven ontwikkelen. De negatieve effecten zijn tot het noodzakelijke minimum beperkt. De maatregelen zijn zo opgesteld dat ze beperkt zijn wat duur en omvang betreft en omvatten een systeem dat de samenhang tussen het steunbedrag en de uitzonderlijke prijsniveaus waarborgt. Mits de binnen het toepassingsgebied van deze mededeling vallende maatregelen aan alle voorwaarden van de toepasselijke afdelingen voldoen, zal de Commissie over het algemeen vaststellen dat de positieve effecten van de voorgenomen steun opwegen tegen de negatieve effecten op de mededinging en de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt.
- (59) Staatssteunmaatregelen die onder deze mededeling vallen, mogen onderling worden gecumuleerd in overeenstemming met de voorwaarden uit de specifieke afdelingen van deze mededeling. Staatssteunmaatregelen die onder deze mededeling vallen, mogen worden gecumuleerd met steun op grond van de minimisverordeningen³⁴ of met steun op grond van

---

³³ Zie het arrest van het Hof van Justitie van 15 mei 1997, *Textilwerke Deggendorf GmbH/Commissie*, C-355/95 P, ECLI:EU:C:1997:241, punt 25.

³⁴ Verordening (EU) 2023/2831, Verordening (EU) nr. 1408/2013 en Verordening (EU) nr. 717/2014.

groepsvrijstellingsverordeningen³⁵, op voorwaarde dat de bepalingen en cumuleringsregels van die verordeningen in acht worden genomen.

2. TIJDELIJKE STEUNMAATREGELEN

2.1. Tijdelijke prijssteun voor ondernemingen die actief zijn in de primaire productie van landbouw-, visserij- of aquacultuurproducten

- (60) Op basis van de in afdeling 1 uiteengezette overwegingen kunnen tijdelijke, beperkte steunbedragen in de huidige crisis een passende, noodzakelijke en gerichte oplossing zijn voor ondernemingen die actief zijn in de primaire productie van landbouw-, visserij- of aquacultuurproducten en die de directe of indirecte gevolgen ondervinden van de crisis in het Midden-Oosten. De Commissie is van mening dat ondernemingen die in die sectoren actief zijn, geraakt worden door de crisis in het Midden-Oosten en dat tijdelijke steun de gevolgen van de uitzonderlijk sterke stijgingen van de brandstof- en meststoffenrijzen veroorzaakt door die crisis zou kunnen verzachten.
- (61) De Commissie zal deze staatssteun op basis van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU als verenigbaar met de interne markt beschouwen mits aan alle volgende voorwaarden is voldaan:
- a. de steun wordt toegekend op grond van een regeling met een geraamd budget;
  - b. de steun wordt uiterlijk op 31 december 2026 toegekend³⁶;
  - c. de steun mag worden toegekend in de vorm van rechtstreekse subsidies, belastingvoordelen³⁷ en betalingsregelingen of andere vormen van steun, zoals garanties, leningen en eigen vermogen, op voorwaarde dat de totale nominale waarde van dergelijke maatregelen de toepasselijke steunintensiteiten en steunplafonds niet overschrijdt. Alle gebruikte bedragen moeten brutobedragen zijn, d.w.z. vóór aftrek van belastingen of andere heffingen;
  - d. de steun dekt maximaal 70 % van de extra kosten voortkomend uit de marktontwikkelingen die rechtstreeks het gevolg zijn van de crisis in het Midden-Oosten, indien de relevante marktbenchmarkprijs voor brandstof of meststoffen, naargelang het geval, boven de toepasselijke historische benchmarkprijs ligt die door de lidstaat is vastgesteld op basis van redelijke aannamen en erkende indexcijfers. De steun wordt toegekend voor een in aanmerking komende periode van 1 maart 2026 tot en met 31 december 2026 op basis van het huidige brandstof- en meststoffenverbruik van de begunstigde of het meest recente verbruik van de begunstigde vóór de crisis³⁸;
  - e. steun aan ondernemingen die in de primaire productie van landbouwproducten actief zijn, wordt niet vastgesteld op basis van de prijs of de hoeveelheid van goederen;

---

³⁵ Verordening (EU) nr. 651/2014, Verordening (EU) 2022/2472 en Verordening (EU) 2022/2473.

³⁶ In afwijking van het bovenstaande kan, mits de in aanmerking komende periode in de zin van punt (61), d), in acht wordt genomen, tot en met 31 maart 2027 steun worden toegekend, indien de steun pas wordt toegekend na een controle achteraf van de bewijsstukken van de begunstigde, en de lidstaat besluit de mogelijkheid om steun overeenkomstig punt (62) toe te kennen niet op te nemen.

³⁷ Indien de steun in de vorm van een belastingvoordeel wordt toegekend, moet de belastingverplichting waarvoor dat voordeel wordt toegekend, uiterlijk op 31 december 2026 zijn ontstaan of betrekking hebben op belastingtijdvakken eindigend vóór of op 31 december 2026.

³⁸ Het meststoffenverbruik kan worden geraamd aan de hand van het gemiddelde verbruik per gebied.

- f. steun aan ondernemingen die in de primaire productie van visserij- en aquacultuurproducten actief zijn, heeft geen betrekking op de in artikel 1, lid 1, punten a) tot en met k), van Verordening (EU) nr. 717/2014 bedoelde categorieën steun;
  - g. steun in de vorm van garanties, leningen of andere terugbetaalbare instrumenten kan worden omgezet in andere vormen van steun, zoals subsidies, mits de omzetting uiterlijk op 30 juni 2027 plaatsvindt en het nominale bedrag het maximum van punt d op geen enkel moment overschrijdt;
  - h. indien er geen mogelijkheid is tot omzetting van de steun als bedoeld in punt g, kunnen de lidstaten tot 100 % van de extra kosten voor brandstof of meststoffen zoals bepaald in overeenstemming met punt d dekken;
  - i. er mag geen steun worden verleend aan ondernemingen die reeds in moeilijkheden verkeerden (in de zin van de AGVV) in de boekhoudperiode voorafgaand aan 28 februari 2026;
  - j. in afwijking van punt i kan steun worden verleend aan micro- of kleine ondernemingen (in de zin van bijlage I bij de AGVV) die in de boekhoudperiode voorafgaand aan 28 februari 2026 reeds in moeilijkheden verkeerden, op voorwaarde dat zij volgens het nationale recht niet aan een collectieve insolventieprocedure zijn onderworpen en dat zij geen reddingssteun³⁹ of herstructureringssteun⁴⁰ hebben ontvangen.
- (62) De steuntoekennende autoriteit kan op grond van deze afdeling een voorschot aan de begunstigde betalen voordat de relevante bewijsstukken van de begunstigde zijn gecontroleerd. Daarbij kan de steuntoekennende autoriteit zich baseren op haar eigen ramingen die relevant zijn om te bepalen of aan de criteria van deze afdeling is voldaan. De steuntoekennende autoriteit stelt een proces op om achteraf te controleren of de begunstigde voldoet aan de toepasselijke voorwaarden op basis van feitelijke gegevens en vordert uiterlijk zes maanden na afloop van de in aanmerking komende periode alle steunbedragen terug waarvoor niet aan de criteria is voldaan.
- (63) Als alternatief voor punt (61), d, en mits aan alle andere voorwaarden in punt (61) is voldaan, kunnen de lidstaten, ten behoeve van de evenredigheid, individuele steunbedragen afstemmen op elementen zoals de omvang en het type van de activiteiten van de begunstigten, een algemene raming van het brandstof- of meststoffenverbruik in de sector, of andere relevante indicatoren, zoals het aantal voertuigen of vlootsegmenten, of de omvang van de voor de primaire productie van landbouwproducten gebruikte grond, mits het totale nominale bedrag van de op grond van afdeling 2.1 verleende steun niet meer bedraagt dan 50 000 EUR per onderneming.
- (64) Steun voor ondernemingen die actief zijn in de primaire productie van visserij- en aquacultuurproducten en die binnen het toepassingsgebied van deze mededeling vallen, mag worden gecumuleerd met steun die wordt verleend op grond van

---

³⁹ Als zij wel reddingssteun hebben ontvangen, moeten zij de lening al hebben terugbetaald of de garantie al hebben beëindigd op het ogenblik dat de steun in het kader van deze mededeling wordt verleend.

⁴⁰ Als zij wel herstructureringssteun hebben ontvangen, mogen zij niet meer in een herstructureringsplan zitten op het ogenblik dat de steun in het kader van deze mededeling wordt verleend.

artikel 26, lid 2, van Verordening (EU) 2021/1139⁴¹, mits de in bijlage III bij Verordening (EU) 2021/1139 vastgestelde maximale steunintensiteiten in acht worden genomen.

2.2. Tijdelijke energieprijsteun voor ondernemingen die actief zijn in het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren

- (65) Op basis van de in afdeling 1 uiteengezette overwegingen kunnen tijdelijke, beperkte steunbedragen in de huidige crisis een passende, noodzakelijke en gerichte oplossing zijn voor ondernemingen die actief zijn in het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren en die de directe of indirecte gevolgen van de crisis in het Midden-Oosten ondervinden. De Commissie is van mening dat ondernemingen die in deze sector actief zijn, geraakt worden door de crisis in het Midden-Oosten en dat tijdelijke steun de gevolgen van de uitzonderlijk sterke stijgingen van de brandstofprijzen veroorzaakt door die crisis zou kunnen verzachten.
- (66) De Commissie zal deze staatssteun op basis van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU als verenigbaar met de interne markt beschouwen mits aan alle volgende voorwaarden is voldaan:
- a. de steun wordt toegekend op grond van een regeling met een geraamd budget;
  - b. de steun wordt uiterlijk op 31 december 2026 toegekend⁴²;
  - c. de steun mag worden toegekend in de vorm van rechtstreekse subsidies, belastingvoordelen⁴³ en betalingsregelingen of andere vormen van steun, zoals garanties, leningen en eigen vermogen, op voorwaarde dat de totale nominale waarde van dergelijke maatregelen de toepasselijke steunintensiteiten en steunplafonds niet overschrijdt. Alle gebruikte bedragen moeten brutobedragen zijn, d.w.z. vóór aftrek van belastingen of andere heffingen;
  - d. de steun dekt slechts maximaal 70 % van de extra kosten van brandstof als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten, indien de relevante marktbenchmarkprijs voor brandstof boven de toepasselijke historische benchmarkprijs ligt die door de lidstaat is vastgesteld op basis van redelijke aannamen en erkende indexcijfers. De steun wordt toegekend voor een in aanmerking komende periode van 1 maart 2026 tot en met 31 december 2026 op basis van het huidige brandstofverbruik van de begunstigde of het meest recente brandstofverbruik van de begunstigde vóór de crisis;
  - e. steun in de vorm van garanties, leningen of andere terugbetaalbare instrumenten kan worden omgezet in andere vormen van steun, zoals subsidies, mits de omzetting uiterlijk op 30 juni 2027 plaatsvindt en het nominale bedrag het maximum in punt d op geen enkel moment overschrijdt;

---

⁴¹ Verordening (EU) 2021/1139 van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2021 tot oprichting van het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/1004 (PB L 247 van 13.7.2021, blz. 1).

⁴² In afwijking van het bovenstaande kan, mits de in aanmerking komende periode in de zin van punt (66), d), in acht wordt genomen, tot en met 31 maart 2027 steun worden toegekend, indien de steun pas wordt toegekend na een controle achteraf van de bewijsstukken van de begunstigde, en de lidstaat besluit de mogelijkheid om steun overeenkomstig punt (67) toe te kennen niet op te nemen.

⁴³ Indien de steun in de vorm van een belastingvoordeel wordt toegekend, moet de belastingverplichting waarvoor dat voordeel wordt toegekend, uiterlijk op 31 december 2026 zijn ontstaan of betrekking hebben op belastingtijdvakken eindigend vóór of op 31 december 2026.

- f. indien er geen mogelijkheid is tot omzetting van de steun als bedoeld in punt e, kunnen de lidstaten tot 100 % van de extra kosten voor brandstof zoals bepaald in overeenstemming met punt d dekken;
  - g. er mag geen steun worden verleend aan ondernemingen die reeds in moeilijkheden verkeerden (in de zin van de AGVV) in de boekhoudperiode voorafgaand aan 28 februari 2026;
  - h. in afwijking van punt g kan steun worden verleend aan micro- of kleine ondernemingen (in de zin van bijlage I bij de AGVV) die in de boekhoudperiode voorafgaand aan 28 februari 2026 reeds in moeilijkheden verkeerden, op voorwaarde dat zij volgens het nationale recht niet aan een collectieve insolventieprocedure zijn onderworpen en dat zij geen reddingssteun⁴⁴ of herstructureringssteun⁴⁵ hebben ontvangen.
- (67) De steuntoekennende autoriteit kan op grond van deze afdeling een voorschot aan de begunstigde betalen voordat de relevante bewijsstukken van de begunstigde zijn gecontroleerd. Daarbij kan de steuntoekennende autoriteit zich baseren op haar eigen ramingen die relevant zijn om te bepalen of aan de criteria van deze afdeling is voldaan. De steuntoekennende autoriteit stelt een proces op om achteraf te controleren of de begunstigde voldoet aan de toepasselijke voorwaarden op basis van feitelijke gegevens en vordert uiterlijk zes maanden na afloop van de in aanmerking komende periode alle steunbedragen terug waarvoor niet aan de criteria is voldaan.
- (68) Als alternatief voor punt (66), d, en mits aan alle andere voorwaarden in punt (66) is voldaan, kunnen de lidstaten, ten behoeve van de evenredigheid, individuele steunbedragen afstemmen op elementen zoals de omvang en het type van de activiteiten van de begunstigden, een algemene raming van het brandstofverbruik in de sector, of andere relevante indicatoren, zoals het aantal geëxploiteerde voertuigen, mits het totale nominale bedrag van de op grond van afdeling 2.2 verleende steun niet meer bedraagt dan 50 000 EUR per onderneming.

2.3. Tijdelijke energieprijzesteun voor ondernemingen die kortevaartdiensten binnen de EU aanbieden

- (69) Op basis van de in afdeling 1 uiteengezette overwegingen kunnen tijdelijke, beperkte steunbedragen in de huidige crisis een passende, noodzakelijke en gerichte oplossing zijn voor ondernemingen die actief zijn in de korte vaart binnen de EU en die de directe of indirecte gevolgen van de crisis in het Midden-Oosten ondervinden. De Commissie is van mening dat ondernemingen die in deze sector actief zijn, geraakt worden door de crisis in het Midden-Oosten en dat tijdelijke steun de gevolgen van de uitzonderlijk sterke stijgingen van de brandstofprijzen veroorzaakt door die crisis zou kunnen verzachten.
- (70) De Commissie zal deze staatssteun op basis van artikel 107, lid 3, punt c), VWEU als verenigbaar met de interne markt beschouwen mits aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

---

⁴⁴ Als zij wel reddingssteun hebben ontvangen, moeten zij de lening al hebben terugbetaald of de garantie al hebben beëindigd op het ogenblik dat de steun in het kader van deze mededeling wordt verleend.

⁴⁵ Als zij wel herstructureringssteun hebben ontvangen, mogen zij niet meer in een herstructureringsplan zitten op het ogenblik dat de steun in het kader van deze mededeling wordt verleend.

- a. de steun wordt toegekend op grond van een regeling met een geraamd budget;
- b. de steun wordt uiterlijk op 31 december 2026 toegekend⁴⁶;
- c. de steun mag worden toegekend in de vorm van rechtstreekse subsidies, belastingvoordelen⁴⁷ en betalingsregelingen of andere vormen van steun, zoals garanties, leningen en eigen vermogen, op voorwaarde dat de totale nominale waarde van dergelijke maatregelen de toepasselijke steunintensiteiten en steunplafonds niet overschrijdt. Alle gebruikte bedragen moeten brutobedragen zijn, d.w.z. vóór aftrek van belastingen of andere heffingen;
- d. de steun dekt slechts maximaal 70 % van de extra kosten van brandstof als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten, indien de relevante marktbenchmarkprijs voor brandstof boven de toepasselijke historische benchmarkprijs ligt die door de lidstaat is vastgesteld op basis van redelijke aannamen en erkende indexcijfers. De steun wordt toegekend voor een in aanmerking komende periode van 1 maart 2026 tot en met 31 december 2026 op basis van het huidige brandstofverbruik van de begunstigde of het meest recente brandstofverbruik van de begunstigde vóór de crisis;
- e. de steun dekt de ETS-kosten niet rechtstreeks en gebruikt de ETS-prijzen niet als maatstaf om de compensatie te bepalen, waardoor de verplichtingen en stimulansen van het ETS in stand blijven;
- f. steun in de vorm van garanties, leningen of andere terugbetaalbare instrumenten kan worden omgezet in andere vormen van steun, zoals subsidies, mits de omzetting uiterlijk op 30 juni 2027 plaatsvindt en het nominale bedrag het maximum in punt d op geen enkel moment overschrijdt;
- g. indien er geen mogelijkheid is tot omzetting van de steun als bedoeld in punt f, kunnen de lidstaten tot 100 % van de extra kosten voor brandstof zoals bepaald in overeenstemming met punt d dekken;
- h. er mag geen steun worden verleend aan ondernemingen die reeds in moeilijkheden verkeerden (in de zin van de AGVV) in de boekhoudperiode voorafgaand aan 28 februari 2026;
- i. in afwijking van punt h kan steun worden verleend aan micro- of kleine ondernemingen (in de zin van bijlage I bij de AGVV) die in de boekhoudperiode voorafgaand aan 28 februari 2026 reeds in moeilijkheden verkeerden, op voorwaarde dat zij volgens het nationale recht niet aan een collectieve insolventieprocedure zijn onderworpen en dat zij geen reddingssteun⁴⁸ of herstructureringssteun⁴⁹ hebben ontvangen.

---

⁴⁶ In afwijking van het bovenstaande kan, mits de in aanmerking komende periode in de zin van punt (70), d), in acht wordt genomen, tot en met 31 maart 2027 steun worden toegekend, indien de steun pas wordt toegekend na een controle achteraf van de bewijsstukken van de begunstigde, en de lidstaat besluit de mogelijkheid om steun overeenkomstig punt (71) toe te kennen niet op te nemen.

⁴⁷ Indien de steun in de vorm van een belastingvoordeel wordt toegekend, moet de belastingverplichting waarvoor dat voordeel wordt toegekend, uiterlijk op 31 december 2026 zijn ontstaan of betrekking hebben op belastingtijdvakken eindigend vóór of op 31 december 2026.

⁴⁸ Als zij wel reddingssteun hebben ontvangen, moeten zij de lening al hebben terugbetaald of de garantie al hebben beëindigd op het ogenblik dat de steun in het kader van deze mededeling wordt verleend.

⁴⁹ Als zij wel herstructureringssteun hebben ontvangen, mogen zij niet meer in een herstructureringsplan zitten op het ogenblik dat de steun in het kader van deze mededeling wordt verleend.

- (71) De steuntoekennende autoriteit kan op grond van deze afdeling een voorschot aan de begunstigde betalen voordat de relevante bewijsstukken van de begunstigde zijn gecontroleerd. Daarbij kan de steuntoekennende autoriteit zich baseren op haar eigen ramingen die relevant zijn om te bepalen of aan de criteria van deze afdeling is voldaan. De steuntoekennende autoriteit stelt een proces op om achteraf te controleren of aan de voorwaarden is voldaan op basis van feitelijke gegevens en vordert uiterlijk zes maanden na afloop van de in aanmerking komende periode alle steunbedragen terug waarvoor niet aan de criteria is voldaan.
- (72) Als alternatief voor punt (70), d, en mits aan alle andere voorwaarden van punt (70) is voldaan, kunnen de lidstaten, ten behoeve van de evenredigheid, individuele steunbedragen afstemmen op elementen zoals de omvang en het type van de activiteiten van de begunstigden, een algemene raming van het brandstofverbruik in de sector, of andere relevante indicatoren, zoals het aantal geëxploiteerde voertuigen, mits het totale nominale bedrag van de op grond van afdeling 2.3 verleende steun niet meer bedraagt dan 50 000 EUR per onderneming.

3. TIJDELIJKE WIJZIGINGEN VAN HET CISAF

- (73) De Commissie is van mening dat de bestaande mogelijkheden uit hoofde van deel 4.5 van het Cisaf niet volstaan voor de uitzonderlijke situatie van prijspielen die zich kunnen voordoen vanwege de huidige crisis in verband met de situatie in het Midden-Oosten en de economische gevolgen daarvan. Dit geldt voor alle ondernemingen die in aanmerking komen voor het Cisaf, en met name voor ondernemingen die bijzonder zwaar worden getroffen door hoge energiekosten en derhalve in aanmerking komen voor compensatie van indirecte kosten op grond van de ETS-richtsnoeren⁵⁰. De Commissie is daarom van mening dat de volgende wijzigingen van het Cisaf in de huidige, onverwachte omstandigheden gerechtvaardigd en noodzakelijk zijn.
- (74) De volgende afwijking van de punten (120) en (125) van het Cisaf is van toepassing tot en met 31 december 2026. Voor de flexibiliteit die dit punt biedt boven op de maximale toegestane steunbedragen van deel 4.5 van het Cisaf, zijn geen aanvullende investeringen op grond van punt (121) van het Cisaf vereist als het gaat om aanvullende steun die overeenkomstig het onderstaande wordt verleend:
- a. Als tijdelijke afwijking van punt (120) van het Cisaf zal de Commissie steun als evenredig beschouwen als daarmee maximaal een vermindering wordt gedekt met 70 % van de jaarlijkse gemiddelde groothandelsmarktprijs in de biedzone waar de begunstigde is aangesloten, mits aan alle andere voorwaarden van punt (120) van het Cisaf is voldaan.
  - b. Als tijdelijke afwijking van punt (125) van het Cisaf mag steun die op grond van punt 4.5 van het Cisaf wordt verleend, worden gecumuleerd met steun die op grond van punt 3.1 van de ETS-richtsnoeren wordt verleend, mits het totale steunbedrag voor hetzelfde in aanmerking komende verbruik niet hoger is dan de som van het maximale steunbedrag dat op grond van punt 3.1 van de ETS-

---

⁵⁰ Richtsnoeren van de Commissie betreffende bepaalde staatssteunmaatregelen in het kader van het systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten na 2021, PB C 317 van 25.9.2020, blz. 5 (“ETS-richtsnoeren”).

richtsnoeren is toegestaan en 50 % van het maximale steunbedrag dat op grond van punt (120) van het Cisaf is toegestaan, met inbegrip van de afwijkingen op grond van punt a hierboven.

4. **MONITORING EN RAPPORTAGE**

- (75) De nodige informatie⁵¹ over alle in het kader van deze mededeling toegekende individuele steunmaatregelen boven 100 000 EUR, en boven 10 000 EUR in de sectoren primaire landbouw en visserij, moet binnen zes maanden vanaf het moment van toekenning of, in het geval van steun in de vorm van een belastingvoordeel, binnen een jaar na de datum waarop de belastingaangifte moet worden ingediend⁵² door de lidstaten worden bekendgemaakt op de uitgebreide staatssteunwebsite of het IT-instrument van de Commissie.
- (76) De lidstaten moeten jaarlijks een verslag indienen bij de Commissie.
- (77) De lidstaten moeten ervoor zorgen dat gedetailleerde dossiers worden bijgehouden over de toekenning van steun op grond van deze mededeling. Deze dossiers, die alle gegevens moeten bevatten die nodig zijn om te kunnen nagaan of aan de vastgestelde voorwaarden is voldaan, moeten tien jaar worden bewaard en op verzoek aan de Commissie worden verstrekt.
- (78) De Commissie kan met betrekking tot de toegekende steun om aanvullende informatie verzoeken, met name om na te gaan of is voldaan aan de voorwaarden van het besluit van de Commissie waarbij de steunmaatregel is goedgekeurd.
- (79) Om de uitvoering van deze mededeling te kunnen monitoren, kan de Commissie de lidstaten vragen geaggregeerde informatie te verschaffen over het gebruik van staatssteunmaatregelen uit hoofde van onderhavige mededeling.

5. **SLOTBEPALINGEN**

- (80) De Commissie past deze mededeling toe vanaf de datum van vaststelling ervan, ook op maatregelen die vóór die datum zijn aangemeld. De Commissie zal deze mededeling toepassen tot en met 31 december 2026.
- (81) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie betreffende de vaststelling van regels voor de beoordeling van onrechtmatig verleende staatssteun⁵³ past de Commissie deze mededeling toe als de steun tussen 1 maart 2026 en 31 december 2026 is toegekend.
- (82) De Commissie zorgt, in nauwe samenwerking met de betrokken lidstaten, voor een snelle beoordeling na een heldere en volledige aanmelding van maatregelen die onder deze mededeling vallen. De lidstaten moeten de Commissie van hun voornemens in kennis stellen en hun plannen om dergelijke maatregelen in te

---

⁵¹ Hiermee wordt de informatie bedoeld die wordt gevraagd in bijlage III bij Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014. Voor garanties, leningen, achtergestelde leningen en andere vormen van steun wordt de nominale waarde van het onderliggende instrument per begunstigde opgegeven. Voor belastingvoordelen en betalingsregelingen kan het steunbedrag van de individuele steunmaatregel binnen bandbreedtes worden gegeven.

⁵² De publieke zoekpagina "State Aid Transparency" geeft toegang tot gegevens over individuele steunverleningen die lidstaten overeenkomstig de transparantievereisten van de Europese Unie voor staatssteun hebben verstrekt. Deze pagina is te vinden op: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=nl>.

⁵³ PB C 119 van 22.5.2002, blz. 22.

voeren zo snel en volledig mogelijk aanmelden. De Commissie zal de lidstaten gedurende dit proces advies en bijstand verstrekken.